

Лисенко І.В., аспірант

Чернігівський державний технологічний університет

КЛАСТЕРНА КОНЦЕПЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

В сучасних умовах господарювання Україна підійшла до нового етапу реформування економіки, який розпочинається з регіонів, де формуються нові підходи до організації більш ефективних виробничих зв'язків, створюються прогресивні виробничі системи, здатні реалізувати пріоритетні завдання, які стоять перед кожним регіоном та країною в цілому.

Значні зміни, які відбуваються в результаті стрімких темпів науково-технічного прогресу, пошкваллення інноваційних процесів, зростання конкурентоспроможності регіонів та держави, вимагають сучасних ефективних підходів до соціально-економічного розвитку регіонів України.

Підвищення ефективності національної економіки пов'язане з оптимізацією економічних зв'язків суб'єктів господарювання, що спонукає до пошуку найбільш раціональних форм організації виробничих процесів.

Виникають ефективні організаційно-економічні структури – кластери, які реалізують нові схеми господарських зв'язків, що дозволяє економно використовувати ресурси, уникати бюрократичних перепон у розв'язанні важливих господарських проблем, забезпечує більш вільний доступ до нових ідей і технологій, суттєво підвищує конкурентоспроможність підприємств – учасників кластерного утворення.

Світовий досвід показує ряд прикладів зародження і успішного функціонування кластерів у найрізноманітніших секторах економіки, їх об'єднує те, що в результаті синергетичних ефектів зростає продуктивність праці як у самому кластері, так і секторах економіки, які з ним пов'язані. Регіони, де функціонують кластери, мають високі показники у динаміці розвитку. Концепція розвитку кластерів ґрунтується на взаємозв'язках фірм і галузей промисловості, що спільно використовують спеціалізовану

інфраструктуру, ринки праці і послуг та будь-які інші функціональні економічні структури [1].

Як свідчить зарубіжна практика, кластери та інші інтегровані економічні системи можуть успішно функціонувати в умовах конкуренції, оскільки включають в себе всі групи підприємств необхідних для ефективного розвитку економіки.

При впровадженні кластерної системи господарювання забезпечується збільшення податкових надходжень і тим самим держава отримує додаткові інвестиційні ресурси необхідні для розвитку економіки галузі, регіону та країни в цілому. Тобто, державні органи, що входять у склад кластерів, зацікавлені у підвищенні ефективності функціонування самого кластеру.

Для реалізації стратегії інноваційного розвитку промислового потенціалу країни на основі кластерів держава повинна здійснити вибір стратегічних одиниць і ланцюгів суміжних виробництв, які забезпечують розвиток державних стратегічних пріоритетів, визначених рішенням органів державної виконавчої і законодавчої влади [1]. Слід відзначити, що використання кластерного підходу вже зайняло одне з ключових місць в стратегіях соціально-економічного розвитку ряду суб'єктів України і муніципальних утворень. Кілька проектів розвитку територіально-виробничих кластерів вже реалізується в ініціативному порядку.

Десятирічний досвід впровадження і розвитку нових виробничих систем в Україні підтверджує перспективність і ефективність інтеграційних зусиль, які дозволяють добитися зростання регіональної конкурентоспроможності, а на цій основі і більш високої якості життя як в окремих регіонах, так і на національному рівні [2].

Кластерний підхід до реалізації економічних зв'язків суб'єктів господарювання дозволяє більш повно використати наявний виробничий потенціал кожного підприємства та регіону в цілому для вирішення нагальних проблем, пов'язаних з підвищенням конкурентоспроможності національної економіки.

Концепція кластеризації, яка реалізується на регіональному рівні, є головним і визначальним фактором забезпечення регіональної конкурентоспроможності. Внаслідок кластеризації формується сприятливе підприємницьке середовище, зростає економічна активність суб'єктів господарювання всіх форм власності, прискорення інноваційно-інвестиційних процесів, створюються ефективні економічні моделі, здатні розробляти та впроваджувати сучасну техніку та новітні технології. Звідси і виникає потреба пошуку напрямів та шляхів прискорення кластеризації економіки регіонів, що забезпечить використання потенційного виробничого потенціалу, незадіяного виробничого ресурсу для сталого економічного розвитку як регіону, так і країни в цілому.

Головний напрям зусиль в процесах кластеризації повинен бути спрямований на випуск продукції, конкурентоспроможної на світових ринках.

Конкурентне середовище створює умови, за яких тільки ті фірми, які активно займаються інноваційною діяльністю, спроможні випускати конкурентоздатну продукцію. Кластери, які зберігають конкурентне середовище, створюють додаткові умови, що приносять інноваційним процесам. У межах кластера здійснюється консолідація зусиль в галузі інновацій за рахунок більш вільного доступу до нових ідей, технологій, ноу-хау. Найбільш конкурентоспроможні мережеві структури реалізують інноваційну модель розвитку, яка в ситуації, що склалася є єдиним шляхом технологічного прориву у базових галузях економіки.

Саме інноваційні промислові кластери здатні вивести національну економіку на рівень передових зарубіжних країн і забезпечити конкурентоспроможність вітчизняних товарів на світових ринках.

Список літератури

1. В.П. Ільчук, А.В. Крот. Кластерне утворення як система. Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту: Серія «Економіка і управління». – Вип. 12. – ДЕГУТ, 2008. С. 242-248.

2. В.Г. Федоренко, А.М. Тугай, А.Ф. Гойко, В.Б. Джабейло. Концепція кластерної політики в Україні. Економіка та держава № 11, 2008. С. 5-11.